

Woordenlijst 1 havo-vwo

Hoofdstuk 1

Woord	Betekenis
amicaal	vriendschappelijk
concerns	grote bedrijven
context	zinsverband
de bezem erdoor halen	grondig opruimen
decennia	tientallen jaren
fenomeen	verschijnsel
frictie	wrijving
gangbaar	gebruikelijk
gedrevenheid	drang om te presteren
gepropageerd	aangeraden
geschil	conflict
globaal	algemeen
hereniging	het weer bij elkaar brengen
historie	geschiedenis
kampen	groepen van strijdende partijen
mondiaal	wereldwijd
nering	handel
onafscheidelijk	altijd samen
onderneming	bedrijf
onenigheid	ruzie
oorsprong	begin
overeenkomstige	soortgelijke
recent	van deze tijd
rivalen	felle tegenstanders
symbool	teken
synoniem	woord met dezelfde betekenis
trend	mode
variatie	afwisseling
verbittered	vol haat
vernuft	intelligentie
vervreemd	verbondenheid kwijt
verwanten	familieleden
verwijderen	schrappen
verzoenen	vrede sluiten
vete	conflict

wedijver	strijd
wrok	haat
de kiem leggen voor (iets)	tot ontwikkeling laten komen
de strijdbijl begraven	vrede sluiten
de wind in de zeilen hebben	meezitten
lief en leed delen	voor- en tegenspoed delen
niet ter zake doen	onbelangrijk zijn
op vrije voeten komen	vrijkomen

Hoofdstuk 2

Woord	Betekenis
actueel	op dit moment bestaand
amusement	vermaak
anoniem	zonder naam
boulevardblad	blad met sensatieverhalen en schandalen
branche	bedrijfstak
bron	oorsprong van het nieuws
censuur	het toezicht door de overheid op de media
citaat	letterlijke weergave
commentaar	kritiek
details	bijzonderheden
devies	leus
doorgaans	meestal
geloofwaardig	wat je voor waar kunt aannemen
herkenningmelodie	vaste tune
hittegolf	periode met hoge temperaturen
hype	golf van media-aandacht
kijkdichtheid	percentage kijkers naar een programma
klakkeloos	zonder na te denken
kopij	aangeleverde tekst
kritiek	commentaar
kritisch	niet zomaar alles gelovend
lay-out	opmaak
magnaat	rijk en machtig persoon
media	kranten, tijdschriften, radio, tv etc.
nieuwsitem	bericht dat deel uitmaakt van een

	nieuwsuitzending
objectief	volgens de feiten
opinie	mening
oplage	aantal exemplaren
oppervlakkig	vluchtig
opzienbarend	verbazingwekkend
persconferentie	bijeenkomst van journalisten
primeur	eerste bekendmaking van een nieuwtje
promoten	reclame maken voor
pseudoniem	verzonnen naam
publiceren	via een krant of boek openbaar maken
quote	citaat
realistisch	echt
recensent	iemand die beoordelingen schrijft
reportage	verslag in de krant of op radio en tv
richtlijnen	aanwijzingen
satirisch	spottend
sensationeel	opwindend
solide	stevige
straal	lijn vanaf het middelpunt van een cirkel
aan de orde van de dag	wat veel voorkomt
geld in het laatje brengen	opleveren
hoog in het vaandel hebben staan	belangrijk vinden
in de maling nemen	beetnemen
in het midden laten	niet verder bespreken
met een korreltje zout nemen	niet serieus nemen
op z'n hoede zijn	oplettend
welingelichte kringen	mensen die het kunnen weten

Hoofdstuk 3

Woord	Betekenis
alfabetisering	de taal op een goede manier kunnen gebruiken
betrekkingen	relaties
complex	ingewikkeld

constateren	vaststellen
creatief	origineel
doelen op	bedoelen
efficiënt	met weinig middelen
emoticon	tekeningetje voor MSN, sms en e-mail
franje	versiering
gemoedstoestand	gevoelens
interpreteren	begrijpen
interpunctie	leestekens
naar behoren	naar tevredenheid
norm	maatstaf
onbeklemtoond	zonder nadruk
paraat	meteen beschikbaar
patronen	herhalende vormen
prullaria	oude spullen
reduceren	weglaten
relativeren	zeggen dat iets minder erg is dan het lijkt
spaarzaamheid	zuinigheid
standaard	normaal
stimuleren	bevorderen
streven	proberen te bereiken
taalbeheersing	taal op een goede manier kunnen gebruiken
tekens	symbolen
toepassing	datgene waarvoor iets wordt gebruikt
tongval	accent
variant	andere vorm gemaakt naar de gewone vorm
vernuftig	slim bedacht
veronderstellen	aannemen
verval	achteruitgang
zich onderscheiden	anders zijn dan anderen
abracadabra zijn	onbegrijpelijke taal, wartaal
als een paal boven water staan	zeker zijn
de noodklok luiden	alarm slaan
een steek onder water	een opmerking waarmee je indirect iets duidelijk maakt

gesneden koek	gemakkelijk
het hoofd boven water houden	met moeite rondkomen
niet wakker liggen van	zich geen zorgen maken over
te wensen overlaten	niet goed of onvoldoende zijn
twee vliegen in één klap	in één keer twee voordelen hebben
van hetzelfde laken een pak	net zo, op dezelfde manier
water bij de wijn doen	je eisen bijstellen zodat je nader tot elkaar kunt komen
water en vuur zijn	zeer vijandig tegenover elkaar staan
water naar de zee dragen	iets doen wat zinloos is

Hoofdstuk 4

Woord	Betekenis
acut	onmiddellijk
associëren	in verband brengen
autochtoon	oorspronkelijk
averechts	tegenovergesteld
bevestigen	zeggen dat het klopt
boeiend	interessant
defect	kapot
diender	politieagent
een beroep doen op	verzoeken
delict	misdrijf
handhaven	in stand houden
illegaal	niet legaal
imago	beeld dat van iets of iemand bestaat
immobiel	niet mobiel
indirect	niet direct
irrelevant	niet relevant
juridisch	rechtskundig
justitie	de rechterlijke macht
kruimeldief	iemand die kleine vergrijpen pleegt
leedvermaak	plezier om de pech van een ander
legaal	toegestaan
minderjarig	nog niet volwassen
ongemoeid laten	met rust laten
onopgehelderd	niet opgelost

ontkennen	zeggen dat iets niet waar is
op z'n hoede	oplettend
opbiechten	iets eerlijk vertellen
oppervlakkig	niet uitvoerig
overeenkomst	iets wat hetzelfde is
proces-verbaal	verslag van een overtreding
recherche	politieonderdeel dat misdrijven onderzoekt
reconstructie	nagespeeld misdrijf
relevant	van belang
signalement	beschrijving van het uiterlijk
surveilleren	toezicht houden
toedracht	manier waarop iets gebeurd is
tolerant	niet zo streng
troebel	ondoorzichtig
vergrijp	strafbaar feit
wantrouwen	gebrek aan vertrouwen
de klos zijn	het slachtoffer zijn
een oogje dichtknijpen	iets tolereren
iemand in de kaart spelen	iets doen waar een tegenstander voordeel van heeft
iets naar zijn hand zetten	krijgen zoals je het hebben wilt
in de kraag grijpen	arresteren
in het geding zijn	onderwerp van bespreking zijn
de hand over het hart strijken	voor één keer toestaan
op heterdaad betrappt worden	betrappt worden bij het plegen van een vergrijp
op zijn kerfstok hebben	op zijn geweten hebben
over de schreef gaan	te ver gaan
tegen de lamp lopen	betrappt worden
twee handen op één buik	mensen die partij trekken voor elkaar
uit de doeken doen	verklaren
uit de hand lopen	erger worden
van de hand in de tand leven	meteen opmaken wat je verdiend hebt
zijn hand ervoor in het vuur durven steken	er een eed op durven doen
zoden aan de dijk zetten	effect hebben

Hoofdstuk 5

Woord	Betekenis
accentueren	de nadruk leggen op
afkeurenswaardig	wat je niet moet goedkeuren
bijklank	een nare bijkomende betekenis
diagnose	vaststelling van een ziekte
diëtiste	voedingsdeskundige
experimenteren	proeven nemen
genen	deeltjes met erfelijke informatie
getuigen	laten zien
gevarieerd	met veel variatie
gezondheidszorg	de sector die zorgt voor zieken en bejaarden
kieskeurig	niet gauw tevreden
klantvriendelijk	een prettige houding naar klanten hebbend
leerzaam	nuttig om te weten
levensstandaard	peil van welvaart en welzijn
misprijzend	afkeurend
niet voor niets	niet zonder reden
onbestuurbaar	niet goed te besturen
ontmaskeren	tonen wie iemand in werkelijkheid is
onverteerbaar	niet goed te verwerken
onvoorstelbaar	wat je je niet kunt voorstellen
optie	mogelijkheid
overgevoelig	allergisch
pedagoog	opvoedkundige
pensioengerechtigd	recht hebben op pensioen
qua	wat ... betreft
reddeloos	niet meer te redden
remedie	behandeling bij ziekte
scheutig	gul
symptoom	ziekteverschijnsel
trauma	ernstige geestelijke schok
vakkenpakket	vakken die je kiest
vergrijzen	verouderen
verkleuring	steeds meer op het niveau van kleuters

verleiden	overhalen te doen
versnipperen	in stukjes verdelen
verzadigen	vol raken van iets
voedzaam	rijk aan voedingsstoffen
watertanden	een reactie bij het zien van lekker eten
weezin	afkeer
de druiven zijn zuur	iets is moeilijk te verteren
door de zure appel heen bijten	iets onaangenaams doorstaan
een bittere pil	een zware teleurstelling
eerst het zuur, dan het zoet	eerst iets onaangenaams, dan het goede
er zit kraak noch smaak aan eten wat de pot schaft	het smaakt nergens naar eten wat de kok je voorzet
iemand het leven zuur maken	iemand veel last bezorgen
in een lastig parket	in een moeilijke situatie
je neus ophalen voor iets	iets minderwaardig vinden
met lange tanden	zeer tegen je zin
op alle slakken zout leggen	overdreven kritisch zijn
Over smaak valt niet te twisten.	smaken verschillen
wel raad weten met iets	weten wat je met iets moet doen
iets voor zoete koek slikken	iets zonder meer aannemen of geloven

Hoofdstuk 6

Woord	Betekenis
corvee	verplichte huishoudelijke taken
desastreus	rampzalig
documenteren	vastleggen
doorgronden	helemaal begrijpen
drang	sterke neiging
evolutie	langzame ontwikkeling
expeditie	ontdekkingsreis
faciliteiten	voorzieningen
fenomeen	verschijnsel
hachelijk	gevaarlijk
heerschappij	macht over een volk
immens	ontzaglijk groot
jolig	heel vrolijk

laat staan	en zeker niet
millennium	periode van duizend jaar
monopolie	alleenrecht
nomade	iemand zonder vaste verblijfplaats
onbevangen	zonder vooroordeel
onherbergzaam	niet bewoonbaar
ontsluieren	openbaar maken
op basis van	op grond van
op gezette tijden	met regelmaat
overlevering	verhaal dat door ouderen aan jongeren wordt doorverteld
prehistorie	periode uit de geschiedenis
prent	gedrukte tekening
sanitair	toilet, douche en dergelijke
specerijen	gedroogde en gemalen bestanddelen van planten
universum	heelal
vergaren	verzamelen
ontlopen	door weglopen ontsnappen
blauw bloed hebben	van adel zijn
bloed aan de paal willen	willen dat er hoe dan ook iemand gestraft wordt
Dat heeft hem geen windeieren gelegd.	Dat heeft hem veel voordeel opgeleverd.
de overhand krijgen	gaan overheersen
door de wol geverfd	zeer ervaren
Er kleeft bloed aan zijn handen.	Hij heeft iets gedaan waarbij slachtoffers zijn gevallen.
Het bloed kruipt waar het niet gaan kan.	De ware aard komt altijd tevoorschijn.
het loodje leggen	bezwijken
het vizier richten op	een duidelijk doel stellen bij een activiteit
iemand het bloed onder de nagels vandaan halen	iemand tot het uiterste tergen of treiteren
iemand in koelen bloede vermoorden	iemand met kalmte vermoorden
iets met de dood moeten bekopen	als duidelijk gevolg van iets overlijden
in kaart brengen	een overzicht van iets maken;

kwaad bloed zetten	ongenoegen veroorzaken
te hoog gegrepen	te moeilijk